

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ
APARE ODATA PE SAPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY.

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR ADMINISTRATOR

E. Cristofăreanu. — *Reforma Codicelor*,
Traian R. Scriban. — *Indecătorul rural*,
Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție*,
s. III. — Contract de transport. — Lucruri predate. — Distrugere. — Responsabilitate. — Forță majoră.
(Direcția C. F. R. cu Firma Ed. Istein & Mayer),
Secțiunea III. — Contract de transport. — Navigația fluvială,
— *Mărfuri.* — Formalități de predare.
(Ministerul Comunicațiilor cu Costache Grigorescu),
Secția II. — Amnistie. — Condamnare pe cals de contestație.
— Ordine publică,
(Dumitru Ibrim cu Ministerul Public).
Curtea de Apel din București, s. I. — Contract de transport,
— *Mărfuri.* — Pierdere sau stricăciune. — Declarație neexactă,
— Responsabilitatea C. F. R.
(Lazăr Ghick cu Direcția generală C. F. R.).
— Faliment. — Continuarea comerțului. — Incheerile tribunalelor pentru încuviințarea continuării. — Dacă sunt supuse apelului,
(Rudolf Mosse și alții cu Comp. I, Haimovici și alții).

Jurisprudența străină.

REFORMA CODICELOR

1) Ce se înțelege prin unificarea legislativă și ce ar trebui să se înțeleagă?

Odată cu alipirea noilor provincii la patria-mamă, s'a pus, ca cea mai arzătoare problemă la ordinea zilei, chestiunea aplicării unei unice legislațiuni pe cuprinsul întregii țări.

Diversitatea legiurilor ce domină în aceste provincii face ca unirea sufletească a românilor de pretutindeni să fie zădărnicită și ideea de stat unitar să sufere, căci nimic nu întărește mai mult în conștiința și sufletul individului această idee, decât faptul că dezvoltarea activității sale ca și a oricărui alt individ este reglementată prin aceleași norme de drept, că aceiași imperativ categoric al legii călăuzește acțiunile noastre, ori unde ne-am afla și oricare ar fi instanța chemată să cenzureze aceste acțiuni.

Unitatea legislativă mărește prestigiul statului față de supușii săi, autoritatea devine efectivă și respectul către autoritate neșovăelnic, ceea ce este absolut necesar pentru propășirea unui popor.

Inșă, dacă luăm în considerație faptul că țara noastră este locuită și de puternice elemente alogene, dintre care dacă unele ne sunt prietene și fac

o politică în orbita intereselor generale ale statului, altele ne sunt fățiș inamice, încercând să submineze prin activitatea lor subversivă și disolvantă internă și externă, temelii statului, înțelegem de ce aplicarea unei singure legislațiuni, pe întreg teritoriul țării, devine o necesitate absolută și de ordin național, orice ezitare în această direcție putând fi interpretată în sensul unei slăbiciuni din partea statului, ceea ce în circumstanțele de astăzi trebuie evitat.

Când dușmanii vecini reacționează și profită de tot ceea ce poate slăbi ființa statului nostru, ar trebui ca conducătorii noștri să părăsească metoda mâinilor înmănușate, a menajării susceptibilităților minorităților, și să procedeze conform supremelor interese ale statului.

De aceea din acest punct de vedere, punerea în trezii țării sub scutul unui unic regim legislativ este absolut imperios, chiar dacă prin aceasta s'ar sacrifica interesele personale ale unor anumite persoane și cercuri de intelectuali români, din provinciile alipite, care, neînțelegând rostul vremurilor de azi, nu s'au putut sustrage influenței acestor interese egoiste, spre a se convinge de necesitățile ineluctabile ale statului. Această constatare, mărturisim, este foarte tristă.

În concluziune, marea operă nu mai poate întârzia; starea de fapt și de drept creată de aplicarea celor 4 legislațiuni în cuprinsul țării, constituie un anacronism pentru un stat perfect unitar și în plus, pe de o parte indivizii nu mai au aceeași siguranță absolută în transacțiunile și raporturile lor zilnice din cauza varietății legilor, iar pe de alta justitia întâmpină dificultăți în administrarea ei, de oarece judecătorii cari aplică legile trebuie să le cunoască în mod perfect pe toate, ceea ce este o imposibilitate.

Prin ce mijloace am putea ajunge la această unitate legislativă? ¹⁾

Imediat după război distinși juriști s'au ocupat de această chestiune, au discutat-o și au arătat mijloacele de realizare a problemei. Și în terminologia juridică, în urma acestei discuțiuni, a fost con-

1) D-l A. Rădulescu discută în mod amplu chestiunea necesității unificării legislative în broșura cu acest titlu editată de „Cultura Națională” sub auspiciile Academiei.

sacrată expresia: *unificare legislativă*, într'un sens însă care socotesc că nu corespunde exact noțiunii: *unificare*.

Intr'adevăr, mai toți autorii prin unificare legislativă, înțeleg extinderea legislației din vechiul regat în noile provincii, realizându-se astfel unitatea legislativă de care vorbeam.

Însă a extinde nu înseamnă a unifica, ci a întinde aplicațiunea unei legi; a unifica este sinonim cu a contopi, a împreuna, ceea ce e cu totul altceva; când s'a extins codul nostru comercial în Basarabia, nu s'a făcut o unificare legislativă cum s'a susținut, ci s'a *el'm'nat* codul comercial rus, fiind înlocuit cu acela din vechiul regat; numai atunci s'ar fi unificat legiuirea comercială din vechiul regat cu cea rusă când legiuitorul ar fi edictat un nou cod comercial, împrumutând dispozițiunile cele mai bune din ambele legiuri.

Prin urmare o unificare a tuturor legislațiilor din România ar fi numai atunci când rezultanta ei: noua legiuire, ar conține dispozițiuni din toate acele legislații. Din moment ce una din aceste legislații nu a contribuit cu nimic la noua legiuire, avem de a face cu o unificare parțială.

Am ținut să precizez conținutul termenului unificare, pentru a nu se mai face confuzia ce se face încă între extinderea legislativă și unificarea legislativă.

2) Unificare și reformă legislativă.

Natural că cel mai expeditiv mijloc pentru legiuitorul de astăzi, ar fi ca printr'o lege conținând un unic articol să se consfințească aplicarea codurilor din vechiul regat și în provinciile aliate.

Pentru acest scop nu e nevoie de lucrări preparatorii, studii aprofundate și deci de pierdere de timp, totul terminându-se printr'un vot al parlamentului, și astfel una din marile cauze care mențin încă nenorocita stare de spirit regionalist, ar dispărea.

Însă o asemenea operă e suficientă sau însăși legislația vechiului regat ar trebui reformată, modificată în multe din instituțiile ei?

Dacă înfăptuirea unității legislative ar satisface complet interesele superioare ale statului, o reformă a codicelor noastre, conform gradului de evoluție al conștiinței juridice și necesităților noi apărute în câmpul activității noastre, a devenit imperios necesară.

Trăim o epocă profund revoluționară; așezămintele seculare se clatină, viața îmbracă noi forme și aspecte, un spirit inovator irezistibil se manifestă în toate ramurile de activitate sub presiunea mentalității noi creată de război.

Ființa legilor pe care le credeam definitiv câștigate științelor pozitive este primejduită, iar regulile după care ne obișnuisem să ne conducem în conștientizarea noastră socială, tind să se schimbe; materialul cel mai feroce caută să răstoarne noțiunea de valoare morală, s'o nimicească, spre a o înlocui cu deviza: „scopul scuză mijloacele“; curente extreme își fac loc pretutindeni, într'un cuvânt nimic nu a rămas neatins de acest vânt revoluționar.

Însă dacă în domeniul moral, științific, artistic sau social, acest spirit revoluționar, în cele mai

multe cazuri nu-și găsește altă explicație decât în credința creiată de război că a sosit momentul ca omenirea să fie așezată pe alte baze, pe terenul juridic, tendința de a reforma așezămintele respective, este pe cât de justificată, pe atât de necesară.

Dreptul civil, care în forma lui actuală este în mare parte o expunere a principiilor romane, nu mai corespunde epocii în care trăim; varietatea raporturilor juridice care se nasc azi între indivizi, exigențele noi impuse de evoluția vieții sociale de etica socială, nu-și mai găsesc locul în cadrul strict și învechit al dispozițiilor din codul civil. Figurile juridice din acest cod conturate în anul 1804 de legiuitorul francez după necesitățile vremii, au evoluat și-au schimbat înfățișarea sau au dat naștere cu timpul la alte figuri în care dacă găsim la baza lor aceleași principii și se întemeiază pe aceiași idee fundamentală, în complexul elementelor lor ne apar ca figuri juridice noi, având nevoie de o reglementare specială.

Și e atât de adevărat acest lucru, încât e suficient să amintesc labirintul de legi speciale care guvernează astăzi fapte și raporturi juridice de strict drept privat dar care fie că sunt cu totul noi și deci nu le putem plasa în nici una din dispozițiile codului civil, fie că în esența lor ar putea intra într'una din aceste dispozițiuni, însă se deosebesc atât de mult de figura juridică reglementată de cod și din care au derivat după o evoluție continuă, încât aplicarea numai a acelei dispozițiuni, este insuficientă.

Privind codul civil prin prisma noianului de legi speciale, toate instituțiunile ne apar cu totul deformate în structura lor clasice datornicității de cod, încât este o aberațiune a mai conserva în forma ei primitivă această lege fundamentală și a nu o modela după cerințele conștiinței juridice de azi și a nu o îndruma în direcția tendințelor manifestate în practica zilnică.

Formulele și expresiunile juridice întrebuintate în codul civil, oricâtă elasticitate de interpretare ar prezenta, nu se mai pot adapta noilor stări apărute în viața practică, fără a le denatura înțelesul, conținutul sau fără a transforma pe îndecător în legiuitor dar nici evoluția instituțiilor juridice nu poate fi omisă în loc în lipsa unor norme noi adaptabile fiecărei epoci.

Iată pentru ce astăzi, după 60 ani de practica dezvoltată la adăpostul codului civil românesc adoptat după cel napoleonic, este nevoie de o primenire a hainei în care sunt îmbrăcate diferitele instituțiuni de drept civil, sau a formula noui dispozițiuni pentru stările noi care au făcut obiectul acelor legi speciale, unificând în felul acesta toate materiile de drept civil reglementate de legile speciale amintite, adesea contradictorii cu principiile generale de drept și în tot cazul lipsite de acea unitate armonică care trebuie să stea la baza edificării dreptului civil. Aceleași observațiuni le facem și în privința codului comercial din a cărui armătură s'au degajat raporturi noi de drept în raport cu ultimele exigențe ale vieții comerciale ceea ce a necesitat o serie nesfârșită de legi speciale, încât sintetizând conținutul acestor legi, codul comercial ne apare deform, necomplet, rudimentar.

Aceasta fiind realitatea, ne-am putea mulțumi oare numai cu unificarea legislației fără a încerca și o adaptare a ei noilor stări, prin o profundă reformare cel puțin a materiilor învechite? Incontestabil că nu.

Chiar dacă această mare operă va necesita timp mult, ne găsim într'un moment potrivit pentru a păși la ridicarea acestui monument, oricare ar fi dificultățile.

Legea în formula ei prinde un moment din procesul evolutiv al unui fenomen sau institut juridic și îl încadrează în o dispozițiune bine determinată. Acest fenomen sau institut juridic reflectează însă în fiecare moment un aspect al conștiinței juridice, iar legea cristalizează într'o formulă invariabilă acest aspect.

Ei bine, înțelegem că nu putem pretinde unui legiuitor oricât de puternic simț de prevedere ar avea, să legisla pentru timpuri prea îndepărtate, mai ales în timpurile moderne când viața îmbracă noi forme datorite invențiilor și dezvoltării urașe a mașinismului, a comerțului, a industriei.

De aceea dacă astăzi codul civil în haina lui învechită, mai poate fi aplicabil, cu excepția materiilor tratate de legi speciale, aceasta se datorește operei justiției care a știut pe nesimțite să adapteze normele codului civil noilor stări; însă cu cât timpul trece această adaptare devine mai dificilă, din care cauză noi materii se desprind din cadrul codului spre a fi reglementate în mod special.

Iată de ce codurile noastre, și în special codul civil care rezumă „viața civilă a unei nații”¹⁾ și codul comercial care disciplinează cea mai mare parte a activității noastre, se impun a fi reformate conform cerințelor și tendințelor noi manifestate în viața juridică a noastră.

Însă în acest scop nu e suficientă unificarea legislațiilor din provinciile alipite cu cea din vechiul regat, așa cum preconizează unii, în sensul culegerii din toate aceste legislații a dispozițiilor mai bune și redactarea unui cod comun, ci e nevoie de reformarea codurilor existente, în materiile care au evaluat mai sensibil și a se reglementa nouile figuri sau raporturi juridice care nu există în codurile actuale, cu alte cuvinte a se adapta aceste coduri noii mentalități juridice a timpului.

A ne mulțumi cu unificarea ar fi să facem operă necompletă căci nu numai legislația din vechiul regat nu poate satisface noile stări, dar nici acele din provinciile alipite, întrucât nu sunt deodată prea recentă încât să le considerăm drept perfecte.

E. Cristoforeanu
Avocat

2) Vezi documentatul studiu asupra: «Viitorului cod civil» de C. Hamangiu publicat ca prefață la primul caet 1923, Pand. Rom. p. VII.

In articolul viitor.

3) Metoda de urmat pentru reformarea codurilor,

4) Individualismul în codul civil napoleonic și tendința de socializare a activității noastre.

JUDECĂTORUL RURAL

D. Traian R. Scriban, vrednicul și laboriosul judecător dela Herța, colaborator asiduul al rev. stelor juridice, ne trimite următorul art. col. scris cu sufletul pl. n. de amărăciune.

Este regretabil că un asemenea magistrat a putut să sufere vexațiunile de care se plânge, din cauza sentimentelor lui generoase și a chipului conștiințios cum înțelege să-și îndeplinească misiunea de judecător rural.

Câțiva avocați m'au reclamat că dau consultații acasă și întrebând pe un alt avocat de ce au făcut asta, a zis că le fac concurență.

Adică, dacă aș fi boeros, tudul, mândru de situația mea și nu m'aș pogori la nevai poporului spre a sta cu el de vorbă, impricinații s'ar duce la avocat pentru consult, plându-l.

Decat, eu privesc datoria judecătorului rural sub alt aspect. Nu sunt nici boer, nici tudul, nici mândru de situația mea, după urma căreia, grație politicii ce o duce clasa dirigența, fața de magistratură, mor de foame, ci sunt muncitor intelectual și plătit cu salariu de mizerie ca să stau la dispoziția poporului, nu el la a mea.

Eu sunt judecător țărănesc, deci, întreb: cum se poate da consultații multimi incultă, analfabetă, care vine ca la un părinte la mine și mă întreabă asupra unor loviri ce a suferit, ori chestiuni de posesiune sau altele? Dacă i-aș da o consultație „juridică” n'o pricepe, prin urmare, sătenilor nu li se poate da decât sfaturi, îndrumări, care cad în atributul magistratului, omul asupra cărui ea revărsă cea mai deplină încredere.

De multe ori când deschid fereastra, dimineața, ori intru pe poartă, dau de câte un sătean cu căciula în mână care-mi cere un sfat. Ce să fac, să-l dau afară nu pot; trebuie să fiu cuvântos și să-l întreb omeneste ce vrea.

— Mă turbură în posesie. mi-a luat pământul, m'a bătut, nu consimte fratele să împartă succesiunea.

Stau, îl ascult mult, cu răbdare și îi arăt frățeste, părinteste, calea care s'o apuce. Câte odată un țaran mă oprește pe stradă sau în poarta judecătoriei. Imediat îi dau direcția cerută de păsul său, alte ori continui drumul alături de el și vorbim. Țaranul prinde încredere în mine, vede că sunt cu totul pentru el, iar sfatul dat azi și mâine, continuu, prinde. Răspunsul e cuvântul de apostol pe care ți-l dă mulțimea, vaza de admirație și recunoștință cu care te străbate oamenii din plasă.

Când vin la mine în camera de consiliu, îi pun să steie pe scaun și așa, unul lângă altul, ascult vorbirea țaranului, dând grabnic o soluție litigiului său.

Aceste fapte au motivat să fiu reclamat Ministerului, ceea ce a determinat pe d. procuror general să mă întreb: dai consultații acasă? S-mții imediat ca o trezire din sbuciumata viață a tuturor datoriilor, m'a atins parcă lama cuțitului rece pe pieptul de om nevinovat și am șovăit. Am făcut bine ori rău? Pentru aceste fapte și alte nimicuri la fel, s'a instalat poliția la poarta judecătoriei timp de 2 zile, s'au ascultat martori peste martori, s'a prăvă-

lit de către politicieni agenți electorali în camera de ședință, care s'au instalat comod la masa unde judec, acolo de unde în contra unora am pronunțat amenzi și care au scris cu spume la gură toate punerile la cale d.n. ajun. Valul negru a politicanizmului s'a spart de autoritatea morală a ministrului de justiție care a înțeles totul.

D-nii magistrați anchetatori trebuie să fie mai atenți când vin în anchete, să păstreze respectul instanței și al judecătorului anchetat, fiind o mare greșală faptul violării camerei de ședință și instalarea poliției la ușă. Nu este admisibil să se întindă ancheta peste fapte care nu s'au reclamat, ceea ce permite deslănțuirea pătmașă a partidelor politice contra magistratului drept, integru, la înălțimea funcțiunii.

Denunțatorul trebuie obligat să dovedească faptul imputat magistratului, nu cu simpla declarațiune a unuia, ci prin investigațiuni reale care conduc pe urma adevărului.

Altfel, inamovibilitatea magistratului poate fi ștearsă din constituție!

Mi-a spus un ajutor de judecător că el și șeful său nu au contact cu țărani. Dar ce faci cu ei când vin și te întrebă ceva? — Li trimit la greșă și la avocat. Astfel de magistrați și-au greșit cariera, trebuie s'o lase, fiindcă dacă judecătorului d'ila oraș i s'ar mai putea permite atari atitudini, celui rural, nu! El trebuie să fie sfătuitorul continuu al poporului, să vorbească cu el părînteste, fiindcă cu asta nu i scade prestigiul, din contra, numai așa corespunzător menirii de a funcționa ea atare, într'un mediu care are permanentă nevoie de sfatul tău.

—Dai consultații acasă?

—Nu, dar sfaturi țărănilor dau și voi da pretutindeni!

Herța, 14 Martie 1928.

Traian R. Scriban

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 22 Noiembrie 1927

Președinția D-lui Ar. Alexandrescu, consilier

Direcțiunea generală a C. F. R. cu Firma Edelstein & Mayer

TRANSPORT. — (CONTRACT DE). — DISTRUGEREA LUCRURILOR PRIVATE. — RĂSPUNDEREA DIRECȚIUNII C. F. R. — FORȚĂ MAJORĂ. — CUI ÎN ÎMBĂSĂCINA PROBEI. — ART. 425 C. COM. — ART. 1156, 1169, 1474 ȘI 1475 COD. CIVIL.

FORȚĂ MAJORĂ. — CONTRACT DE TRANSPORT. — DISTRUGEREA LUCRULUI PREDAT PENTRU TRANSPORT. — INCENDIU. — ÎN CARE CAZ CONSTITUIE O FORȚĂ MAJORĂ. — ART. 425 C. COM, ART. 1083 ȘI 147 COD. CIVIL.

TRANSPORT. — (CONTRACT DE). — CLAUZA „PE RISCUL MEU”. — DISTRUGEREA LUCRULUI PEIN INCENDIU. — CULPA DIRECȚIUNII C. F. R. — RESPONSABILITATE. — ART. 42 DIN REGULAMENTUL DE REANSPORT AL C. F. R. — ART. 425 C. COM, ART. 1473 ȘI 1475 COD. CIVIL.

1. Potrivit dispozițiilor art. 425 c. com. și 1474 și 1475 c. civ., Direcțiunea generală a C. F. R. răspunde de toate lucrurile ce le-a primit în păstrare sau depozit și nu este apărată de această responsabilitate de cât dacă

poate proba că lucrurile primite în păstrare au dispărut din cauză de forță majoră, care potrivit art. 1169 și 1156 cod. civil trebuie totdeauna dovedită de către partea care o invoacă în favoarea sa.

2. Incendiul nu poate fi socotit totdeauna ca un caz de forță majoră în sensul art. 425 c. com. și 1475 cod. civ. deoarece uneori el poate fi rezultatul unei neglijențe sau al unei imprudențe, din partea uneia din părțile contractante, așa că în aceste împrejurări, partea care printr'o faptă a sa a contribuit la producerea incendiului, nu mai poate invoca în favoarea sa acest eveniment ca un caz de forță majoră.

3. Chiar în cazul când expeditorul prin contractul de transport a primit clauza „pe riscul meu”, încă și în acest caz Direcția C. F. R. nu poate scăpa de responsabilitatea desdaunării ce i incumbă atât după art. 42 din regulamentul său de transport cât și după art. 1474 și 1475 cod. civil și 425 cod. com., în caz când lucrul predat pentru transport a fost distrus prin incendiu, din moment ce se constată în fapt că Direcția C. F. R. prin culpa și neglijența sa a contribuit la producerea incendiului, deoarece în atare împrejurări incendiul nu mai poate constitui un caz de forță majoră.

No. 944. — Respins recursul făcut de Direcția generală C. F. R. în contra deciziei cu No. 36,927 a Curții de Apel din București s. IV în proces cu Edelstein și Mayer.

S'au ascultat D-nii avocați V. Papadat pentru recurentă și Motaș pentru firma intimată.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I de recurs.

„Violarea art. 969 din codul civil, rea interpretare a convenției de depozit și exces de putere”.

Având în vedere că art. 42 litera e, din regulamentul de transport al C. F. R. din 1 Iunie 1920, prevede că administrația C. F. R. este obligată că, întrucât nu ar avea locuri disponibile să ia în păstrare toate mărfurile aduse în gară, care nu ar putea să fie expediate imediat și că această păstrare se face sub rezerva ca primirea pentru expediere să aibă loc numai atunci când expedierea va fi posibilă, în care caz dacă predătorul declară în scrisoarea sa de trăsură că consimte la această predare calea ferată răspunde până la încheierea contractului de transport, ca păstrător;

Considerând că în conformitate cu art. 1474 cod. civil, cărăușii sunt răspunzători nu numai pentru lucrurile ce au încărcat, dar și pentru acelea ce li s'au remis în magaziiile de depozit pentru a fi încărcate, iar art. 1475 cod. civil face pe cărăuș totdeauna răspunzător de pierderea lucrurilor încredințate lor, afară dacă ei probează că pierderea a survenit dintr'o cauză de forță majoră;

Considerând că art. 425 cod. comercial stăvilind ace-

laș principiu în materie de daune, dispune că, căraușul este responsabil de pierderea sau stricăciunea lucrurilor ce i-au fost încredințate spre transport, din momentul în care le primește până la acel al predării lor destinatarului, afară numai dacă probează că pierderea sau stricăciunea au provenit dintr'un caz fortuit sau chiar din vitiul sau natura lucrurilor, sau chiar și din faptele părților expeditoare sau destinatare;

Considerând că din ansamblul acestor texte, rezultă dar că în principiu, direcțiunea generală a C. F. R. răspunde de toate lucrurile ce le-a primit în păstrare sau depozit și nu este apărută de această responsabilitate decât dacă poate proba că lucrurile primate în păstrare au dispărut din cauză de forță majoră, care potrivit art. 1169 și 1156 cod. civil, trebuie totdeauna dovedită de către partea care o invoacă în favoarea sa.

Având în vedere că în ceea ce privește incendiul, acesta nu poate fi socotit totdeauna ca un caz de forță majoră, deoarece uneori el poate fi și rezultatul unei neglijențe sau al unei imprudențe, din partea uneia din părțile contractante, așa că în aceste împrejurări, partea care printr'o faptă a sa a contribuit la producerea incendiului, nu mai poate invoaca în favoarea sa acest eveniment, ca un caz de forță majoră;

Considerând că, în speță, deși calea ferată română a susținut înaintea Curții de Apel, că mărfurile s'au distrus din cauza unui caz de forță majoră, totuși instanța de apel examinând depozitiunile martorilor audiați în cauză, constată tocmai contrariul, că incendiul invocat de recurentă nu s'a produs decât numai din cauza culpei și a neglijenței recurente, deoarece deși Direcțiunea generală a C. F. R. a avut cunoștință din împrejurarea că magaziiile în cari se găseau depozitate mărfurile pentru expediere erau acoperite cu sindrila — material ușor inflamabil, — totuși aceasta a permis ca în permanență să funcționeze pe linia de garaj din apropierea magaziiilor, locomotivele cari prin scântelele aruncate, au incendiat aceste magazine;

Considerând că într'o atare situațiune, chiar dacă intimată prin cele 101 scrisori de trăsură a primit clauza „pe riscul meu”, totuși încă și în acest caz, recurenta nu poate scăpa de responsabilitatea desdăunării ce îi incumbă atât după regulamentul său de transport (art. 42) cât și după art. 1474, 1475 cod. civ. și 425 cod. com., deoarece cazul de incendiu invocat de recurentă în apărarea sa, nu mai putea constitui un caz de forță majoră, din moment ce în fapt este constatată că recurenta prin culpa și neglijența sa, contribuise la producerea incendiului survenit.

Că, dar, chiar clauza „pe riscul meu”, neputând să scape pe recurentă de obligațiunea de a desdăuna pe intimată de paguba suferită prin pierderea mărfurilor distruse prin incendiu, este deci indiferentă și fără nici o influență asupra soluționării litigiului, distincțiunea pe care instanța de apel a făcut-o în mod inutil, atunci când a stabilit că dela depunerea mărfurilor și până la expedierea lor, s'au încheiat două contracte, unul de depozit și altul de transport și că în această ipoteză, riscul-pericolul ar privi numai depozitul iar nu și viitorul contract de transport care nu s'a putut încheia;

Că astfel fiind, întrucât dar prin hotărârea adusă, Curtea de Apel a făcut-o justă aplicațiune în cauză a

art. 1474, 1475 cod. civ. și 425 cod. com. și nu a comis un exces de putere sau o violare a art. 969 cod. civ., motivul I de recurs este nefondat.

Pentru aceste motive, respinge.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 4 Octombrie 1927

Președinția D-lui Ar. Alexandrescu, consilier

Ministerul Comunicațiilor cu Costache Grigorescu

TRANSPORT, — (CONTRACT DE), — NATURA LUI, — FORMALITĂȚILE CERUTE DE REGULAMENTUL PENTRU TRANSPORTUL MĂRFURILOR CU VASELE SERVICIULUI DE NAVIGAȚIUNE FLUVIALĂ, — DACĂ POT SCHIMBA NATURA CONTRACTULUI DE TRANSPORT, — ART. 313 SI URM, COD, COM, TRANSPORT, — (CONTRACT DE), — PREDAREA MĂRFII, — DOVADĂ CU MARTORI, — ADMISIBILITATE, — ART, 3 AL, 13, 46, 413 SI UM COD, COM,

I. Contractul de transport ne fiind un contract solemn ci consensual, formalitățile prevăzute de art. 11 și 12 din regulamentul pentru transportul mărfurilor cu vasele serviciului de navigațiune fluvială, conform căroră contractul de transport nu se consideră încheiat de cât după ce agenția primind marfa a eliberat predătorului recipisa de predare și scrisoarea de trăsură investită cu stampila agenției, nu pot fi socotite ca fiind de esență contractului de transport ci ele servă numai ca un mijloc de probă pentru dovedirea lui.

2. Proba cu martori în materie de transport pentru dovada predării lucrului în port sau în magazinele căraușului, fiind o pură chestiune de fapt este admisibilă chiar când prin administrarea acestei probe s'ar tinde la dovedirea contractului de transport, deoarece potrivit art. 3 al. 13 cod. comercial întreprinderile de transporturi de persoane sau lucruri pe apă sau pe uscat sunt considerate ca fapte de comerț cari potrivit art. 36 pot fi dovedite cu martori.

No. 734, — Respins recursul făcut de Ministerul Comunicațiilor în contra deciziunii Curții de Apel din Galați s, I cu No. 75/926 în proces cu Costache Grigorescu,

S'au ascultat d-nii avocați Mihail Mora pentru recurent și Pompiliu Ioanățescu pentru intimat.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de recurs:

1. „Violarea art. 11 și 12 din regulamentul navigațiunei fluviale române; Exces de putere și nemotivare”.

Având în vedere că din deciziunea atacată cu recurs se constată, că intimatul Costache Grigorescu reclamând în justiție Ministerul de Comunicații ca să-l despăgubească de dauna ce a suferit prin pierderea unor mărfuri ce a depus pentru transport în magazinele serviciului de navigațiune fluvială ro-

mână din Galați, unde au ars din cauza unui incendiu, și Curtea de Apel — ca ultimă instanță de fond — judecând această acțiune, a admis-o în parte, stabilind în drept că proba cu martori pentru dovedirea contractului de transport, pe căile fluviale este admisibilă, chiar și atunci când prin art. 12 din regulamentul special întocmit de Serviciul de Navigațiune Fluvială Română, s'a dispus că singura probă pentru dovedirea contractului de transport pe apă, nu o poate constitui decât scrisoarea de trăsură prevăzută cu stampila agenției de navigațiune.

Considerând, în drept, că contractul de transport pe apă sau pe uscat nu este un contract solemn, ci consensual, în sensul că legea nu-l supune la nici o formă pentru validitatea lui, iar formalitățile prevăzute de art. 11 și 12 din regulamentul pentru transportul mărfurilor cu vasele serviciului de navigațiune fluvială, conform cărora contractul de transport nu se consideră încheiat decât după ce agenția primind marfa a eliberat predătorului recipisa de predare și scrisoarea de trăsură investite cu stampila agenției, nu pot fi socotite ca fiind de esența contractului de transport, ci ele servă numai ca un mijloc de probă pentru dovedirea lui.

Considerând că, este constant în această materie — ceea ce confirmă și art. 425 c. com. — că contractul de transport se consideră încheiat chiar din momentul predării lucrului în port sau în magazinele căraușului; că predarea lucrului fiind o pură chestiune de fapt, proba testimonială este întotdeauna admisibilă.

Că, chiar dacă s'ar spune că prin administrarea acestei probe se tinde la dovedirea contractului de transport care este un fapt juridic, însă proba cu martori în specie era admisibilă conform art. 3 al. 13 cod. com. întreprinderile de transporturi de persoane sau de lucruri pe apă sau pe uscat sunt considerate ca fapte de comerț.

Că, instanța de fond admițând intimatului proba testimonială pentru a dovedi existența contractului și predarea mărfurilor agenției spre transport, a făcut o bună aplicațiune a principiilor de drept și textelor de lege mai sus expuse și nu a săvârșit nici un exces de putere; că astfel fiind, motivul de casare este nefondat, iar recursul urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, respinge.

SĂCȚIUNEA III

Audiența dela 17 August 1927

Președinția D-lui C. Botez, consilier

Dumitru Ifrim cu Ministerul Public

AMNISTIE, — CONDAMNARE PE CALE DE CONTESTAȚIE, — ORDINE PUBLICĂ,

Amnistia poate fi invocată în orice stare a procesului și chiar în urma condamnățiunii pe cale de contestație, deoarece ea constituie o măsură de ordine publică edictată într'un interes general și superior și care având de efect de a ridica faptului prevăzut caracterul

de infracțiune, deci penalitatea, suprimă urmărirea și efectele unei hotărâri condamnatorii.

No. — Admis recursul făcut de Dumitru Ifrim în contra sentinței Tribunalului Putna în proces cu Ministerul Public,

Curtea deliberând,

Având în vedere că din sentința supusă recursului s'a respins ca nefondată contestația făcută de Dumitru Ifrim, în contra executării mandatului de arestare No. 361 din 1927, emis în baza sentinței penale No. 95 din 1927 a Tribunalului Putna;

Asupra motivului de casare relevat de d-l procuror general:

„Violare de lege și greșită interpretare a dispozițiilor relative la amnistie — constând din aceea că recurentul a susținut în contestație că fapta sa ar fi amnștiată — iar instanța de fond a respins acest mijloc de apărare al recurentului pe considerație că amnistia nu se poate invoca pe calea contestației“.

Având în vedere că din sentința supusă recursului se constată că în adevăr recurentul și-a bazat contestațiunea sa, între altele, și pe motivul că infracțiunea ce i se impută ar fi amnștiată;

Că însă, instanța de fond a respins această apărare a recurentului, motivând că amnistia ca orice mijloc de stingere a acțiunii publice se poate invoca numai atâta timp cât acțiunea publică se află în curs de judecată, însă odată ce ea e luat sfârșit printr'o hotărâre rămasă definitivă — cum e cazul în speță — amnistia nu mai poate fi invocată.

Considerând că acest principiu este inexact în drept, deoarece amnistia fiind o măsură de ordine publică edictată dintr'un interes general și superior — și având de efect a ridica faptului prevăzut caracterul de infracțiune, deci penalitatea, ea suprimă urmărirea și efectele unei hotărâri condamnatorii — putând fi invocată de infractor sau din oficiu, în orice stare a procesului, pe orice cale ordinară sau extraordinară și chiar pentru prima oară în fața Curții de Casație în urma condamnăției;

Că, de aci rezulă că amnistia poate fi invocată și pe calea contestației;

Că dar, astfel fiind, și întrucât Tribunalul Putna a interpretat greșit aceste reguli de drept, deciziunea pronunțată este casabilă, iar cauza urmează a fi trimisă instanțelor spre a judeca din nou, examinându-se în ce măsură susținerile recurentului în această privință sunt exacte în fapt.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI s. III

Audiența dela 28 Ianuarie 1928

Președinția D-lui C. M. Ionescu, consilier

Lazăr Ghick cu Direcția Generală a C. F. R.

TRANSPORT. — (CONTRACT DE). — MĂRFURI ADMISE CONDITIONALMENTE ADMISE. — PIERDEREA S U STRICAREA LOR — DECLARAȚIE NESXACTĂ — EXANERAREA C. F. R. DE RĂSPUNDERE. — ART. 413 ȘI URM. COM. ȘI 441 C. COM. — ART. 78 DIN REGULAMENTUL DE TRANSPORT AL C. F. R.

Cu toate că potrivit art. 78 din regulamentul de transport al C. F. R. dacă obiectele cari sunt admise condiționalmente la transport se predau cu o declarațiune neexactă sau dacă predătorul nu a îndeplinit măsurile de siguranță prescrise pentru ele, Calea ferată este degajată de orice răspundere ce rezultă din contractul de transport, însă această exonerare nu poate avea loc de cât atunci când paguba suferită de predător este datorită însuși faptului că nu a declarat exact natura obiectelor de transportat cari fiind numai condiționalmente admise trebuiau luate anumite măsuri pentru paza și conservarea lor, și din neobservarea cărora marfa s'a pierdut sau stricat, iar nu și atunci când pierderea mărfii dată pentru transport se datorește culpei Căilor ferate.

No. 14. — Respinse ca nefondate apelurile făcute de către Direcția generală a C. F. R. și de către Lazăr Ghik în contra sentinței cu No. 227 | 927 a Trib. Ilfov s. II comercială,

S-a ascultat d-nii avocați C. Ionciovici din partea C. F. R. și M. Weissman din partea lui Lazăr Ghik.

Curtea,

Asupra apelurilor făcute de o parte de administrația Căilor Ferate Române și de alta de Lazăr Ghik contra sentinței comerciale No. 227 din 1927 a tribunalului Ilfov, sec. II comercială.

Având în vedere motivele de fapt și de drept din sentința apelată, pe cari Curtea găsiindu-le juste și întemeiate și le însușește în totul.

Având în vedere că în afară de aceste motive, în apel, apelanta Direcția Generală a C. F. R. a ridicat din nou chestiunea responsabilității sale, pe care a pus-o și la prima instanță, dar pe care Tribunalul nu o discută.

Având în vedere că apelanta Direcția Generală a C. F. R. se întemeiază când susține că nu poate fi făcută răspunzătoare de pierderea coletului reclamantului L. Ghick pe dispozițiunile art. 78 din regulamentul de transport.

Considerând că, întradevăr, potrivit art. 78 din regulamentul de transport al C. F. R. dacă obiectele cari sunt admise condiționalmente la transport se predau cu o declarațiune neexactă sau dacă predătorul nu a îndeplinit măsurile de siguranță prescrise pentru ele, Calea Ferată este degajată de orice răspundere ce rezultă din contractul de transport, însă din chiar cuprinsul acestui text de lege și din întregul spiritul regulamentului, rezultă că această exonerare nu poate avea loc pentru Direcția C. F. R. decât atunci, când paguba suferită de predător este datorită însuși faptului că nu a declarat exact natura obiectelor de transportate cari fiind numai condiționalmente admise, trebuiau luate anumite măsuri pentru paza și conservarea lor, și din neobservarea cărora marfa s'a pierdut sau s'a stricat, iar nu și atunci când pierderea mărfii dată pentru transport se datorește culpei Căilor Ferate Române.

Având în vedere că în speță se constată că întradevăr obiectul predat deși era păr de porc admis numai condiționalmente la transport, a fost predat cu o declarațiune neexactă și anume ca bagaj propriu zis.

Având în vedere însă că paguba a cărei reparare o cere reclamantul nu provine din faptul că coietul cuprinzând păr de porc nu a fost transportat în condițiunile prevăzute la paragraful XXXI din prescripțiunile relative la obiectele condiționalmente admise la transport, din cauză că nu i s'a declarat exact natura în declarația ce s'a făcut pentru ca Direcția C. F. R. să poată cere exonerarea de răspundere, întemeindu-se pe dispozițiunile art. 78 din regulament, și paguba provine exclusiv din culpa prepușilor ei cărora li se datorește predarea coletului reclamantului L. Ghick.

Că astfel fiind și pentru acest motiv apelul Direcției C. F. R. devine nefondat și urmează a fi respins.

Având în vedere că în ce privește apelul făcut de reclamantul dela prima instanță L. Ghick, acesta și-l motivează cu faptul că greșit Tribunalul i-a acordat ca daune numai suma de 9000 lei socotind valoarea părului de porc la 200 lei kgr., când în realitate valoarea este cu mult mai mare.

Având în vedere că Tribunalul când socotește valoarea părului de porc la 200 lei kgr., are în vedere certificatul Camerei de Comerț din Piatra-Neamț care arată că părul de porc costă între 50—200 lei kilogramul după calitate.

Că deci din acest punct de vedere evaluarea Tribunalului, în acordarea daunelor reclamantului urmează a fi socotită de Curte ca bine făcută.

Având în vedere că dacă în apel I. Ghick a depus un nou certificat al Camerei de Comerț din Piatra-Neamț, care arată că prețul părului de porc variază după categorii între 100 lei și 3—4.000 lei kgr., acest certificat însă nu poate fi doveditor în cauză, întrucât el arată prețul părului de porc din anul 1927, care a putut foarte bine să se ridice până la suma arătată, ceiace înterează însă în speță este prețul părului de porc la data predării 1924, ori certificatul Camerei de Comerț din Piatra-Neamț pe care se întemeiază Tribunalul arată prețul de la acea dată, singurul care, potrivit art. 430 din codul comercial trebuie avut în vedere.

Având în vedere că deasemenea dacă cei doi martori ai reclamantului dela prima instanță, M. R. Grumberg și Max Feingold, arată că prețul părului de porc se ridică până la 5.000—6.000 lei, Curtea însă pune mai mult temei pe certificatul Camerei de comerț din Piatra-Neamț, act oficial emanat din partea unei instituțiuni serioase și competente în materie, decât în depunerile marorilor, cari pot foarte bine să fie eronate date fie poate în necunoștință exactă de cauză, fie poate prin complezență.

Că, deci, pentru aceste considerațiuni și apelul reclamantului de la prima instanță urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, respinge.

SECȚIUNEA I

Audiența de la 29 Noembrie 1927

Președinția D-lui G. T. Ionescu, Consilier

Rudolf Mosse și alții cu Firma „Compag” I. Haimovici și E. Stoll

FALIMENT, — CONTINUAREA COMERȚULUI. — DACĂ ÎNCEFERILE TRIBUNALULUI PRIN CARE SE ÎNCUVINTEAZĂ ACEASTA CONTINUARE SUNT SUPUSE APELULUI, — ART. 944 ȘI 760 COD. COM.

Articolul 944 cod. com. neprevăzând dreptul de apel în contra încheierilor prin care Tribunalul statuează asupra continuării comerțului unui falit și nici în dispozițiunile art. 760 care se ocupă de această chestiune neexistând nimic cu privire la dreptul de apel, urmează implicit că aceste încheieri sunt definitive și executorii.

No 152 — Respins apelul făcut de Rudolf Mosse și alți creditori în contra jurnalului Tribunalului Ilfov s. I com, cu No. 19335 | 927 s'a admis continuarea comerțului Firmei falite „Compag” I, Haimovici & E. Stoll

Curtea,

Asupra apelului de față, făcut cu petițiunea înregistrată la No. 13067 din 31 Octombrie 1927, de către: Rudolf Masse ș. a., prin procurator d-l avocat Filip Brunu, domiciliat în București, strada Negru Vodă No. 22, în calitate de creditori ai firmei falite „Campag” I. Haimovici et E. Stoll, în contra jurnalului Tribunalului Ilfov, Secția I Comercială cu No. 19306 din 1927, prin care s'a admis condițiunile arătate anume în acest jurnal continuarea de comerț a firmei falite;

Având în vedere că, înainte de a se de cuvântul în fond apelanților, Curtea a ridicat din oficiu chestiunea dacă în drept este admisibil apelul făcut în contra unui jurnal al Tribunalului de Comerț, prin care potrivit art. 760 codul comercial statuează asupra continuării comerțului unui falit;

Având în vedere că apelanții, prin procuratorul lor, au susținut că măsura luată de Tribunalul de comerț cu privire la continuarea comerțului unui falit, fiind luată în urma cererii și în interesul creditorilor, nu poate fi lovită de dispozițiunile art. 944 cod. comercial, care limitează dreptul de apel în materie de faliment;

Considerând că, după dispozițiunile art. 944 cod. comercial, toate sentințele date de Tribunalul de comerț în materie de faliment sunt executorii și nu sunt supuse opoziției sau apelului decât în cazurile anume prevăzute de lege;

Considerând că acest text de lege neprevăzând dreptul de apel în contra încheierilor prin care Tribunalul statuează asupra continuării comerțului unui falit, și nici art. 760 cod. com. care se ocupă de această chestiune neprevăzând nimic cu privire la dreptul de apel, urmează implicit că aceste încheieri sunt definitive și executorii;

Considerând că, dacă textul art. 944 întrebunțează termenul de „sentințe”, de aci nu se poate deduce că numai sentințele propriu zise în materie de faliment sunt cuprinse în limitele prevăzute de acest text de lege, în ce privește dreptul de apel, iar nu și încheierile cari se dau de Tribunal în administrarea falimentului, deoarece cuvântul „sentințele” e prevăzut în art. 944 codul com. în sens generic.

Considerând că într'adevăr rațiunea dispozițiunilor cuprinse în art. 944 cod. com., a fost ea prin limitarea dreptului de apel, lichidarea falimentului să aibă loc cât mai grabnic, punându-se stavilă stărei de incertitudine creată în comerț prin declararea unui comerciant în stare de faliment, astfel că ar fi

cu totul nelogic și în contra spiritului legii ca dispozițiunile art. 944 cod. com. care limitează dreptul de apel, să se aplice numai când e vorba de sentințe propriu zise și să nu-și primească aplicarea față de încheierile luate de Tribunal, în administrarea falimentului, care merită să se bucure de o și mai mare putere executorie în interesul celerității lucrărilor necesare pentru lichidarea definitivă a falimentului.

Având în vedere că obiecțiunea apelanților că dispozițiunile art. 944 codul comercial nu pot să se aplice când e vorba de cazul special al unei încheieri prin care se statuează asupra cererii creditorilor de a se încuviința continuarea comerțului de către falit, întrucât această măsură este luată în interesul creditorilor, iar nu al falitului, constituie o distincțiune arbitrar făcută și pe care legea nu o învederează nicăeri, deoarece legea a voit să sporească celeritatea lucrărilor în materie de faliment, indiferent dacă măsurile luate de Tribunal folosesc creditorilor sau falitului.

Că astfel fiind, apelul de față este inadmisibil și cată a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier S. Rădulescu, Curtea respinge apelul.

(ss) G. T. Ionescu, P. Davidescu, I. Petrescu, I. A. Floareș, S. Rădulescu.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

SUCCESIUNE. — Soț supraviețuitor. — Instituirea unui moștenitor universal. — Uzufuct. — Excluziune. —

Soția care institue un moștenitor universal, manifestă astfel intențiunea bine determinată de a dispune de integralitatea bunurilor sale și prin urmare, de a împiedica pe soțul său să beneficieze de pătrimea legală (c. civ. fr. 767, r. 679).

Astfel este atunci mai cu seamă când, într'un înscris alăturat la testament și prezentat președintelui tribunalului, în acelaș timp și în acelaș p.l.c. înscris care îndeplinește toate condițiunile cerute de lege pentru a putea valora ca testament, deși poartă mențiunea de mâna testatorului că „nu va avea valaorea de testament”, testatoarea a indicat motivele pentru care ea nu lasă nici o folosință soțului său.

C. Montpellier, 7 Iunie 1927.

NOTA. — Soțul supraviețuitor dobândește cu titlu de moștenire uzufuctul ce-i este acordat de art. 767 c. civ. fr. art. 679 com. Dar soțul rămas în viață nefind rezervatar, va putea fi lipsit de moștenire prin voința soțului decedat (Bandy et Wahl, *Succesions* I, 519; Sirey, 1901, 2, 121 și nota; D. Alexandresco, t. III partea II, p. 187). Decizia mai sus reportată admite că este astfel chiar în ipoteza când voința defunctului n'a fost exprimată formal, dacă, de altminterea, ea este implicită prin dispozițiunile testamentare ce a luat.